

Pinus ponderosa (Borovice těžká)

synonyma: *Pinus beardsleyi*, *Pinus benthamiana*, *Pinus craigiana*, *Pinus engelmannii*, *Pinus jeffreyi* var. *ambigua*, *Pinus jeffreyi* var. *nigricans*, *Pinus nootkatensis*, *Pinus parryana*, *P. f. crispata*, *P. f. pendula*, *P. subsp. benthamiana*, *P. subsp. washoensis*, *P. var. benthamiana*, *P. var. nana*, *P. var. nigricans*, *P. var. parryana*, *P. var. pendula*, *P. var. washoensis*, *Pinus resinosa*, *Pinus sinclairiana*, *Pinus washoensis*

čeleď: Pinaceae

oblasti: Arizona, Britská Kolumbie, Česká republika, Idaho, Jižní Dakota, Kalifornie, Kolorado, Mexiko, Montana, Nebraska, Nevada, Nové Mexiko, Oklahoma, Oregon, Severní Dakota, Texas, Utah, Washington, Wyoming

Pochází ze západu USA a Mexika, u nás je pouze uměle vysazována. Dorůstá výšky 30 - 40 (i 72)m při průměru kmene až 2,5m v úzce kuželovitém habitu. Její koruna není příliš hustá. Borka je rezavohnědá, žlutohnědá až červenohnědá, na starých exemplářích až černá. Kořenový systém je bohatý, má i dlouhý kůlovitý kořen. Mladé větve jsou silné, nahnědlé nebo nazelenalé, holé, neojíněné, zimní pupeny jsou červenohnědé, vejčité, dlouhé do 2cm, hodně pryskyřičné. Jehlice jsou seskupené na koncích větví, jsou dlouhé 7 - 30cm, tuhé, žlutozelené nebo tmavězelené, vyrůstají ve svazcích po 3ks, v zimě žloutnou, vytrvávají 3 - 7let, jsou mírně zkroucené, pružné, ze všech stran se stomatálními řadami, konec špičatý, pochva má délku 1,5 - 3cm. Samčí šištice jsou elipticky válcovité, dlouhé 1,5 - 3,5cm, barvy žluté i červené. Samičí šištice mají pevný pichlavý ostěn, který vytrvává, tvar je před otevřením kuželovitě vejčitý, později široce vejčitý, délka je 5 - 15cm, barva červenohnědá nebo bleděhnědá a jsou přisedlé nebo téměř přisedlé. Semena jsou hnědá nebo žlutohnědá, obvykle tmavě flekatá, elipticky obvejčitá nebo vejčitá, dlouhá 3 - 9mm, mají 1,5 - 3cm křídlo nejširší na konci. Existují vnitrodruhové taxony:

- 'Agnieszka' - příčně panašované jehlice se 2ma žlutými pruhy
- var. *arizonica*/*P. arizonica* - Arizona, Nové Mexiko, Mexiko; koruna otevřená, pyramidální, ve stáří plochý vršek; výška až 35m při průměru kmene 1,2m; kůra v mládí tmavěhnědá, šupinatá, později tlustá 4 - 5cm, hluboce brázditá; větve tlusté, rozkladité, v mládí růžovofialové až červenohnědé, bývají ojínělé, pupeny mírně pryskyřičnaté; jehlice ve svazcích po 3 - 5ti ks, délka 7 - 17 (i 22)cm, šířka 1 - 1,5mm, tmavězelené, průduchy ze všech stran, okraj jemně pilovitý, pryskyřičných kanálků 6 - 10; samčí šištice v hustých svazcích, bývají žluté až žlutohnědé, dlouhé 1,5 - 2cm, široké 5mm; semenné šištice mohou být asymetrické, vejčité až kuželovité, dlouhé 5 - 9cm, vyrůstají po 1 - 3ks, ve zralosti červenohnědé, šupiny široké 1,2 - 1,4cm; semena jsou dlouhá 3 - 6mm a mají křídlo délky 1,5 - 2,5cm
- subsp. *benthamiana* - Washington, Oregon, Kalifornie (i v Sieře Nevadě); výška až 72m při průměru kmene do 2,5m; mladé větve červenohnědé, pupeny pryskyřičnaté; jehlice vyrůstají ve svazcích po 3, délka 12 - 25 (i 30)cm, šířka 1,2 - 2mm; samčí šištice bývají červené; semenné dlouhé 8 - 15cm, symetrické; semena jsou dlouhá 6 - 9mm, křídlo je dlouhé 1,5 - 2,5cm
- var. *brachyptera* - Nové Mexiko, Arizona, Mexiko; výška do 24m při průměru kmene 1,5m; mladé větve červenohnědé, vzácně ojíněné; jehlice ve svazcích po 3, mají délku 10 - 17cm, šířku 1,4 - 2mm; semenné šištice obvykle symetrické, dlouhé 5 - 10cm; semena délky 3 - 4mm, křídlo délky do 1,5cm
- 'Bush's Weeping' - pyramidální habitus; spodní větve vodorovné až převislé
- 'Haltýř' - čarovník kulovitého až kuželovitého tvaru; roční přírůstky 20cm; jehlice dlouhé 20 - 25cm
- 'Peňáz'/'Penaz' - kmen minimálně větvený, obvykle pouze se 3mi větvemi v patru; roční přírůstek terminálu až 80cm, v 25ti letech výška 12 - 15m; jehlice tmavězelené, ve svazečku po 2 - 3ks, délka více než 30cm
- 'Pendula' - převislý habitus, kmen vzpřímený; větve zprvu krátké, vodorovné, později silně převislé
- var. *ponderosa*/subsp. *ponderosa*/subsp. *washoensis* - Kalifornie, Nevada, Oregon, Washington,

Kanada; výška až 72m při průměru kmene do 2,5m; mlad větve červenohnědé, pupeny hodně pryskyřičnaté; jehlice vyrůstají ve svazcích po 3, mají délku 10 - 30cm, šířku 1,2 - 2mm; samčí šištice červené, dlouhé 1 - 2cm; semenné šištice dlouhé 7 - 15cm, symetrické, mírně asymetrické, před otevřením kuželovité, hnědožluté nebo světle červenohnědé, přisedlé; semeno dlouhé 6 - 9mm, křídlo dlouhé 1,5 - 2,5cm

- var. *scopulorum*/P. *brachyptera*/subsp. *scopulorum*/P. *scopulorum* (Borovice skalní) - Skalisté hory; nižší habitus; výška do 24m při průměru kmene do 1,5m; mladé větve červenohnědé; borka téměř černá; jehlice ve svazcích po 2 - 3ks, délka 7 - 17cm, šířka 1,2 - 2mm; samčí šištice žluté; samičí šištice obvykle symetrické, dlouhé 5 - 10cm; semeno délky 3 - 4mm, křídlo délky do 1,5cm

Odolává teplotám do -26°C.

<https://www.rostliny.net/>